

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

85. Bülten

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

[f /istinyeuniv.edu](https://www.facebook.com/istinyeuniv.edu) [t /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu) [i /istinyeunivedu](https://www.youtube.com/istinyeunivedu)

Yunanistan Ne Yapmak İstiyor?

Doç. Dr. Fahri Erenel-EPAM Müdürü

Yunanistan ile Türkiye arasında, 1996 yılında Kardak'ta kısa süren kriz sonrası, 2019 yılı sonlarına kadar zaman zaman gerginlikler yaşansa da 2020 yılı kadar anlaşmazlıkların zirve yaptığı bir yıl olmamıştır. Bunda, Türkiye'nin Mısır, İsrail, BAE ve Suudi Arabistan ile olan anlaşmazlıklarını avantaja çevirme düşüncesinin etken olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye'ye karşı zaman zaman İtalya, Fransa başta olmak üzere Avrupa Birliği'ni ve ABD'yi de yanına almayı başaran Yunanistan Türkiye ile yaşadığı bütün sorunları kendi lehine çözebilmek için uygun fırsatı yakaladığını düşünmüştür.

Yunanistan, bir yandan Türkiye ile anlaşmazlığı bulunan ülkelerle ikili ve akabinde çok taraflı işbirliğine gitmiş, Türkiye'yi önce yalnızlaştırma, sonra çevreleme amaçlı bir politika izlemeyi benimsemiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanmış toprakları üzerinde meydana getirilen 30 devletten biri olan Yunanistan, Osmanlı İmparatorluğu ve akabinde Türkiye Cumhuriyeti ile olan ilişkilerinde asla tek başına hareket edememiştir. Arkasında veya yanında daima birileri olmuştur. Bu sayede ülkemiz aleyhine 12 kat genişlemeyi başarabilmiştir. 2020 yılındaki krizler karşısında Yunanistan'ın girişimlerini tarihin tekerrürü olarak görmek gerekir. Ya vekil olarak ön plana çıkmıştır. Ya da başkalarının tetikçisi olarak sahaya sürülmüştür. Anadolu'nun işgali sırasında İngiltere'nin tetikçisi olarak gördüğümüz Yunanistan, devlet olarak bir yere konuyorsa bu asla kendi gücü sayesinde olmamıştır. Anadolu'da nasıl tokat yediğinin farkında olduğu için Kıbrıs Barış Harekati'na müdahale edememiş, bugünlerde olduğu gibi zamanını destek arayarak geçirmiştir.

Kıbrıs başta olmak üzere Ege Deniz'inde yer alan hemen bütün adaları, Osmanlı İmparatorluğunun çöküş döneminden yararlanan İngiltere, Fransa, İtalya ve zaman zaman Rusya'nın aracılığı ile sahiplenmiştir. Bu hamleler ile batı ülkeleri Osmanlı İmparatorluğu'nun tekrar canlanması halinde batıya doğru genişlemesinin önüne set çekmeye çalışmışlardır. Bugün de en büyük korkuları budur. Avrupa Birliği (AB) Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, eski imparatorlukların geri gelmeye başladığını belirterek, "Bunlardan üçü Rusya, Çin ve Türkiye. Bunlar küresel ve bölgesel yaklaşımlarla gelen eskinin büyük imparatorlukları. Bu durum bizim için yeni bir ortam sunuyor." sözlerinin altında yatan ana fikir korkunun dışa vurmuş şeklidir. Bordell'in bu düşüncesinin izlerini Kıbrıs'ta, Doğu Akdeniz'de, Libya'da, Kafkaslarda, Balkanlar ve elbette Ege Denizi de sadece 2020 yılında olup

bitenlere bakarak görmek mümkündür. Avrupa bir daha asla Viyana kapılarında Türkleri görmek istememektedir. Bu nedenle Yunanistan'ın Türkiye ile ilişkilerini sürekli gerginleştirmesinden ve bu gerginliği devam ettirmesinden memnuniyet duymaktadırlar. Bu meşguliyetin Türkiye'yi milli hedeflerinden ve menfaatlerinden ayıracağı veya taviz vermesine yol açabileceği en büyük hayalleridir. AB üyeliğine, üyelik için gerekli hiçbir kriteri karşılamamasına rağmen en kötü koşullarda kabul edilen Yunanistan örneği varken Türkiye'nin kabul edilmemesinin altında başka bir neden aramak hatalı olacaktır. AB'ne hiçbir alanda katkısı olmayan tam tersine batan Yunanistan'ı bolca kaynak akıtarak düştüğü çukurdan çekmelerinin nedeni Yunanistan'ı sevdiği için değildir. Batık bir ekonomi, işsiz ve geçinemeyen insanlar, borç içinde yüzen bir devletin çözülmesi halinde bazı topraklarının Türkiye'ye katılabileceği düşüncesi nedeniyle AB ülkeleri Yunanistan düzlüğe çıkana kadar sıkıntılı bir süreç geçirmişlerdir. Sürekli meşgul bir Türkiye onları rahatlatmaktadır. Yunanistan ve başta, PKK ve FETÖ terör örgütleri olmak üzere Türkiye aleyhine faaliyet gösteren her türlü yapılanmaya verilen desteğin anlamı budur. Meşgul olan ve zayıflayan Türkiye görmek. Eğer bu tür bir düşünce içinde olmasalardı, çok sayıda vatandaşımızın sınır ötesinden PKK terör örgütünün açtığı ateşle yaşamını yitirmesi üzerine başlatılan ve sınırlarımızın hemen dibinde bir terör devletine hayır diyen Türkiye'nin operasyonlarına ve bu operasyonlarda Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kullandığı parası karşılığı aldığımız silah ve mühimmatın kullanılmasına ses çıkarırlar mıydı?

ABD dahil, bir kısım AB ülkeleri hep birlikte Türkiye'yi çevreleme ve belirleyecekleri sınırın dışına çıkmaması için azami gayret göstermektedirler. Irak ve Suriye sınırlarımızda bir kürt devletinin oluşumu için Türkiye'nin bir başka güç tarafından yoğun bir şekilde meşgul edilmesi ana düşüncesi çerçevesinde Yunanistan ile Türkiye arasında arttırılan gerginliğin en önemli nedeni budur.

Savaş çığırkanlığı yapanların en büyük amacı Türkiye'yi bir hata yapmaya zorlamaktır. Hatırlayalım; 2019 yılında medyamızda da haber olarak yer alan bilgilere göre, Amerikan deniz piyadelerine taktik ve strateji üreten, emekli Oramiral James Stavridis'in başkanlığını yaptığı 'The US Naval Enstitute' (Denizcilik Enstitüsü) tarafından 2018 yılında yayımlanan 'Fleet Tactics and Naval Operations' (Donanma Taktikleri ve Deniz Harekâtı) adlı kitapta 'Ege Savaşı' başlıklı bir bölüm açılmış, Ege Denizi'nde gerçek harita bilgilerine dayandırılarak Türk Deniz Kuvvetleri ile ABD 6. Filosu'nun arasında olacağı öngörülen bir savaş canlandırılmıştır. Türkiye'den "uzun süredir dostluk içinde olunan güçlü bir düşman" şeklinde söz edilen kitapta yer alan senaryoya göre "Yunanistan, Güney Kıbrıs'a taktik balistik füzeler yerleştirme kararı alıyor. Türkiye, bunun olmaması yönünde Atina'ya sert şekilde uyarıyor. Geri adım atmayıp Kıbrıs'a doğru dümen

kıran Yunan gemileri Türk ordusunca batırılıyor. Türk komandoları, Ege'deki Limni, Midilli, Sakız, Sisam ve Kos adalarına amfibi harekâta başlıyor". Ankara-Atina arasında sıcak bir çatışma çıkması, ardından ABD'nin Yunanistan'ı destekler bir pozisyon almasının anlatıldığı kitapta yazılanlar ile günümüzde yaşananları karşılaştırdığımızda senaryo'nun adım adım gerçeğe döndürülmesi için çaba gösterenler olduğu görülmektedir.

ABD'nin Güney Kıbrıs'a uyguladığı ambargoyu kaldırması, Girit adasında ABD üssünün daha aktif hale getirmesi, tam Türkiye'nin karşısında Dedeağaç'ta üs teşkili ve bu üssün hızlı bir şekilde hazırlanması, Türkiye S-400 aldığı gerekçesi ile F-35 programından çıkarılırken S-300 alan Yunanistan'a ses çıkarılmaması ve tam tersine F-35 satılması için girişimlere başlanması, İsrail'in insansız hava araçları, Fransa'nın muharip uçak satışı, Yunanistan'ın savunma bütçesini 5 kat arttırması, kara kuvvetlerinde askerlik süresini arttırması, 15 bin kişilik ilave kadro açılması vb. gelişmelere baktığımızda Yunanistan'ın adım adım bir savaşa hazırlandığı söylenebilir.

Yunanistan'ı bu savaşa hazırlayanlar bellidir. ABD, Fransa ön planda görünseler bile kolay kolay hiçbir ülke ile savunma işbirliği anlaşması imzalamayan İsrail'in Yunanistan ile 20 yıllık savunma işbirliği anlaşması imzalamasının son derece önem taşıdığı düşünülmektedir. İsrail'in savaş tecrübelerini Yunanistan'a aktarmasına imkan sağlayacak olmasının, hatta pilotların yetiştirilmesi için uçuş okulu kurulmasının bu işbirliğinin en önemli boyutunu oluşturduğunu söyleyebiliriz.

Çin'in Pire limanını kiralaması, Hindistan'ın Türkiye'ye karşı Yunanistan ile Ege Denizi'nde tatbikat planlamaları, Balkanlardaki gelişmeler dikkate alınması gereken diğer faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yunanistan kamuoyu ve medyasında hemen her gün Türkiye ile ilgili haberlere yer verilerek Türkiye karşıtlığının diri tutulması, Türkiye'ye karşı yürütülen psikolojik hareket ile Yunan vatandaşlarının Türk düşmanlığında birleştirilme çabalarının artışı dikkat çekicidir.

Yunanistan'ın bu süreci nasıl sürdürülebilir kılacağı son derece şüphelidir. İşsizliğin yüksek olduğu, pandemi'nin etkisinin yüksek hissedildiği, Gayri Safi Yurtiçi hasılasının ciddi şekilde azaldığı, ekonomik dar boğazda olmasına rağmen silahlanan Yunanistan'ın Dünya Bankası ve Avrupalı kreditorlerle imzaladığı ilk mutabakat muhtırasından geri kalan 11,5 milyar euroluk borcun, bu yılki ödemesini nasıl yapacağı kuşkuludur. Kırılgan olan ekonomisi %9 civarında küçülen Yunanistan'ın savunma harcamalarında artışta bulunması işsizlikle

boğuşan Yunanlıları kızdıran konuların başında gelmektedir. Güvenlik ikilemi dedikleri bu olsa gerek.

Hollanda teneke kutularda satılan içeceklerden depozito ücreti alacak

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55972923>

Hollanda hükümeti, doğadaki teneke kutusu sayısının 2017 yılı ortalamasına göre yüzde 70 oranında azaltılması durumunda, depozito uygulamasına geçmemeyi düşünüyordu. Ancak, doğadaki atık kutu sayısı azalmak yerine yüzde 27 daha arttı

Hükümete göre, Hollanda'da her yıl yaklaşık 2 milyar teneke kutu içecek satılıyor. Bunlardan 150 milyonu çevreye atılıyor. Bu da, 25 olimpik yüzme havuzunu tıka basa dolduracak bir miktara karşılık geliyor. Hollandalı bakan yardımcısı, depozito uygulaması ile bu kirliliğin ortadan kalkacağını söyledi. Çünkü, büyük boy plastik içecek şişeleri ile ilgili depozito uygulaması büyük ölçüde başarılı oldu.

Hollanda'da satılan plastik şişelerin neredeyse yüzde 90'ı iade ediliyor. Bu nedenle 1 Temmuz'dan itibaren küçük plastik şişelerden de 15 cent depozito alınacak. Teneke kutu başına da 15 centlik iade nedeniyle, yeni uygulamanın toplumda karşılık bulması bekleniyor. Teneke kutuların nereye ve nasıl iade edileceği konusu henüz net değil. Hükümet, bunun üretici ve süpermarketlerin sorumluluğunda olduğunu belirterek, depozito sisteminin maliyetlerinin üreticiler tarafından karşılanacağını vurguladı.

Beş Tarzı Siyaset
Prof. Dr. Anıl ÇEÇEN
Ankara Kalesi-288

İnsanlığın üzerinde yaşamını sürdürmekte olduğu dünyanın yönetimi, beraberinde siyaset olgusunu öne çıkarmakta ve tarihsel gelişmeler de bu çizgide biçimlenmektedir. Yeryüzü haritasında yer alan her ülke ve bölgenin kendine özgü yapısı ve bu nedenle de birbirinden çok farklı yönetimleri vardır. Bu doğrultuda tarihsel süreç geleceğe doğru gelişirken, birçok ülkede yeni olaylar gündeme gelmekte ve bu doğrultuda da her bölgede kendine özgü olaylar birbiri ardı sıra yaşanmaktadır. Kütüphaneler bu birikimi belgeleyen ve günümüze aktaran kaynaklar olarak bugünün kuşaklarına da ışık tutmaktadır. Günümüzde yaşanan olaylar ve onların perde arkasındaki gelişmelere bakıldığı zaman, dönemsel değişikliklerin beraberinde önemli dönüşümlere yol açtığı ve böylesine hareket dolu süreçler içerisinde tüm devletlerin ve milletlerin var olan durumu tespit ederek, yeni ortaya çıkan ortamlara uyum sağlama ve bu doğrultuda geleceğin dünyasında var olarak yoluna devam etme stratejileri ortaya koydukları görülmüştür. Bugün de insanlığın karşı karşıya kaldığı durumları anlayabilmek ve geleceğin dünyasında varlığını koruyarak yola devam etmek çizgisinde, insanlık yeni bir çıkış yolu aramak durumundadır.

Osmanlı İmparatorluğu yıkılmasaydı Türkiye Cumhuriyeti olmazdı. Osmanlı devletinin dağılması üzerine meydana gelen merkezi coğrafya alanındaki oluşan otorite boşluğunun giderilmesi arayışları, ortaya hem bir dünya savaşı hem de savaş sonrası senaryoları beraberinde getirmiştir. Bu değişim sürecinde orta dünyadaki büyük devletin sonrası için çalışmalar başlatılmış ve öne çıkan güçler kendilerini merkeze koyarak ya da kendi merkezli konumları üzerinden yeni bakış açıları geliştirerek, Osmanlı sonrası için öngördükleri plan ve projelerini hazırlamaya başlamışlardır. Batı emperyalizminin büyük gücü olan İngiltere bu doğrultuda çalışmalarını aşamalı planlara bağlayarak geliştirirken; Fransa, Amerika, Almanya ve Rusya gibi o dönemin diğer önde gelen emperyalistleri Osmanlı topraklarını kendilerine bağlayacak yeni stratejiler geliştirmek durumunda kalıyorlardı. Bu hazırlıkların en önde gelenini güneş batmayan bir dünya imparatorluğu kurmuş olan İngiltere hükümeti yapıyordu. Bir İngiliz Yahudisi olarak Büyük Britanya İmparatorluğunun başına geçen ve geleceğe dönük merkezi coğrafya planları yapan Başbakan Benjamin Disrael, Osmanlı sonrası merkezi coğrafya üzerine hazırlamış olduğu merkezi alan projesini 1852 yılında uygulama alanına getiriyordu. Türklere dayatılan Sevr planının ilk hazırlığı olarak hazırlanan bu proje, Birinci Dünya Savaşı sonrasında iki Atlantik gücünün

bir araya gelmesi ile birlikte uygulama alanına sokuluyordu. Benjamin Disrael bir Yahudi asıllı İngiliz başbakanı olarak, Britanya İmparatorluğunun başında tek bir dünya devleti için uğraşırken, aynı zamanda Osmanlı sonrası için orta dünya üzerinde de Hint yarımadası gibi kendilerine bağımlı olacak bir merkez bölge federasyonunun peşinde koşuyordu.

Yeni kurulmuş olan Amerika Birleşik Devletleri 1800'lü yılların başlarında merkezi alana gelerek ve yüzden fazla okul ile Amerikan Kolejlere açarak bölgede yerleşirken, Avrupalı ve Asyalı emperyalistlere karşı merkezi coğrafyanın paylaşılması kavgasında okyanus ötesi güç olarak kendisinin de var olduğunu ortaya koyuyordu. Amerikan okullarına gönderilen hocalar ve papazların birer ajan olarak çalışmaları üzerine, İngiltere'nin Orta Doğu ve Fransa'nın Kuzey Afrika bölgesindeki çalışmaları daha da hızlanması ile orta dünyanın bölüşülmesi kavgası gelecekte daha büyük hesaplaşmalara yönelik bir doğrultuda tırmandırılıyordu. Avrupa kıtası üzerinden dünyaya açılan emperyalist güçler, dünya kıtalarını tanıdıktan sonra ele geçirme mücadelesine kalkışınca cihan savaşlarına dönük siyasal hazırlıklar, Balkanlar-Kafkaslar ve Orta Doğu gibi üç büyük Osmanlı alanında gündeme geliyordu. Büyük İmparatorluklar dünya haritasını bölüşme kavgası yaparlarken orta dünya sahalarında birbirleriyle kavga ederek, egemenlik yarışının kazananı durumuna gelmek istiyorlardı. Tüm emperyalist gelişmelerde baş aktör olarak öne çıkan Büyük Britanya İmparatorluğu on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında şiddetlenen emperyalist yarışta en önde olmak ve de için hem plan ve projeler aracılığı ile öne geçmek istiyor, hem de bu doğrultuda okyanuslardan iç denizlere yönelerek Akdeniz'in doğusunda Kıbrıs adasını alarak bu coğrafyanın merkezine oturuyordu. Rusya'nın tam Kafkaslar bölgesinden güneye doğru inmeye başladığı anda İngilizler de Kıbrıs adasına asker çıkartarak Doğu Akdeniz'e yerleşiyor ve böylece de Rusya'nın sıcak denizlere inmesini önüyorlardı. Rusya güneye inerken İngiltere doğruya doğru açılım yapıyor ve Fransa'da İngiltere'nin yanında suç ortağı olarak Afrika'nın kuzeyi üzerinden doğu açılımı yaparak, Akdeniz'in doğusuna geliyor ve Lübnan ile Suriye'de kendine bağlı sömürge yapılanmaları kuruyordu. Rusya, Fransa ve İngiltere bu yayılmaları açıktan yaparken, Amerika Birleşik Devletleri 'de geleceğin büyük emperyalist devleti olarak okullar üzerinden gizli ve dolaylı bir merkezi alan örgütlenmesini, diğer emperyal güçlere karşı çıkararak Osmanlı hinterlandı üzerinde yapıyordu.

Atlantik güçleri Avrasya güçlerine karşı örgütlenirken, bir Avrupa gücü olarak Almanya'da Balkanlar üzerinden aşağıya doğru inerek, Osmanlı devletinin yıkılmasını önlemek ve Atlantik ile Avrasya imparatorluklarına merkezi coğrafyayı kaptırmamak üzere, orta Avrupa'dan Balkanlara, daha sonra da Marmara ve Ege

kıyılarına doğru yayılıyordu. Balkanların küçük topluluklarını Balkanizasyon sürecinde Osmanlı'ya karşı Rusya, İngiltere ve Fransa kışkırtırlarken, Almanya askeri yardım bahanesi ile İstanbul'a geliyor ve Atlantikçilerin Çanakkale saldırısına karşı dağılmış olan Osmanlı ordusunu toparlayarak, Atlantikçilerin Anadolu üzerinden Kafkasya ve Hazar bölgelerine uzanmalarını önlemeye çabalıyordu. Osmanlı devleti merkezi coğrafyada ayakta kalabilmek için direnirken, dört bir yandan sürdürülen saldırılar ile Birinci Dünya savaşına doğru gidiliyor ve bu durumun sonucunda da imparatorluklar tarihin derinliklerine doğru sürüklenirken, bunlardan boşalan alanlarda Avrupa modeli yeni ulus devletler dünya sahnesinde boy gösteriyorlardı. Çok geniş alanlara yayılmış olan Osmanlı devleti ipek yolu üzerinden işleyen dünya ticaret yollarını, uluslararası ekonominin güvenliği açısından denetlemeye çalışırken, Kafkasya'dan Macaristan'a, Kırım'dan Libya'ya kadar çok geniş bir alanın güvenliğini ve devlet düzenini korumaya çalışmış ama bu yüzden de zamanla zayıflayarak çöküş sürecine doğru sürüklenmiştir. Büyük güçler arasında çekişme konusu olan orta dünya alanları cihan savaşlarının cephe ülkelerine dönüşmüştür. Atlantik, Avrupa ve Avrasya güçleri dünyanın merkezini ele geçirerek orta dünyada bir tek dünya devleti kurmak ve bunun üzerinden de cihan hegemonyalarını ilan etmek için sürekli bir çaba içinde olmuşlardır.

Fransız devrimi Avrupa'daki krallıkları çökertirken ve hanedanların arkasından ulusal toplum yapılanmalarını öne çıkarırken dünya haritası değişmeye başlamıştır. Avrupa'da milliyetçilik cereyanları tırmanırken, imparatorlukların yerini ulus devletler almıştır. Avrupa'da esmeye başlayan milliyetçilik cereyanları doğuya doğru esmeye başladığında Rus Çarlığı, Avusturya Macaristan imparatorluğu ve Osmanlı devleti alt kimlikçilik üzerinden başlatılan milliyetçilik cereyanlarına karşı duramamış ve yıkılarak ulus devletler oluşumunun önünün açılmasına aracı olmuşlardır. İngiliz, Fransız ve Rus imparatorlukları merkezi alana doğru on dokuzuncu yüzyılın ortalarında yayılmaya başladıkları aşamada, merkezi devlet Osmanlı İmparatorluğu da kendi geleceğini düşünmeye başlamıştır. Tam bu aşamaya gelindiğinde Bartholdy'nin yönlendirdiği Paris'teki Türkologlar Osmanlı Devleti'nden gelen gençleri yetiştirmeye başlamışlar ve Fransa merkezli bir dünya planı doğrultusunda oluşturdukları gençlere, Jön Türkler adı verilerek bunların ülkelerine döndüğünde Fransa ve Batı Avrupa ile ortak hareket etmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Benzeri bir biçimde İngiltere'ye giden Osmanlı gençleri de Londra üzerinden Jön Türk örgütlenmesine yönelmişler ve böylece Fransız devriminin getirmiş olduğu siyasal yapılanma Osmanlı ülkesine taşınarak, büyük emperyalistlerin merkezi alandaki devleti ortadan kaldırmasını önleyecek önlemler alınmaya çalışılmıştır. Paris ve Londra üzerinden Jön Türk hareketi Osmanlı topraklarında bir batı rüzgârı estirmeye

başladığı yıllarda, Rusya'yı da etkileyen batı rüzgarlarının ve Fransız devriminin verilerinin Rus aydınlarını etkileyerek yönlendirmeye başladığı görülmüştür. Bu durumun sonucunda Rusya'nın en önemli kentlerinden birisi olan Kazan'da Tatar aydınlarının öncülüğünde, Cedit hareketi bir aydın örgütlenmesi olarak doğmuş ve Avrasya bölgesinde yayılmaya başlayarak siyasal alanda etkili olmuştur.

Fransız devrimi Rusya'da Cedit hareketini getirirken, Osmanlı ülkesinde de Jön Türk hareketi aynı dönemde yayılmaya başlayarak yirminci yüzyılda doğu bölgesindeki yenilikçi gelişmeleri etkilemiştir. Rusya'daki yenilikçiler Cedit Hareketi olarak Osmanlı bölgelerine gelmişler ve daha sonraki aşamada Fransa'dan gelen Jön Türkler ile İsviçre'de çalışmalar yürüten Türkçüler ve Turancılar İstanbul'da bir araya gelerek, işgal ve saldırı halindeki Türk topraklarının geleceğini konuşmuşlardır. Bu tür çalışmalar Birinci Dünya savaşı sonrasında Avrupa'nın doğu toprakları ile Rusya ve Osmanlı'nın orta alan bölgelerinde ne gibi siyasal yapılanmalara gidilebileceği konularında Jön Türkler ile birlikte Ceditcilerin görüş alışverişleri olmuş ve bu doğrultuda ki arayışların daha düzenli ve eşgüdüm altında yürütülmesi karara bağlanmıştır. Fransız devriminin yarattığı yenilikçi ortamda hangi bölgelerde ne gibi siyasal yapılanmalara yönelmenin mümkün olabileceği konusu, ana sorun olarak bütün yenilikçi çevrelerde tartışma konusu olmuştur. Fransız devrimi sonrasında yaşanan on dokuzuncu yüzyılda meydana gelen gelişmeler doğrultusunda, bilim ve siyaset çevreleri kendi devletleri ile kamu düzenlerini korumak, bunları ayakta tutmak ve geleceğin koşullarında varlıklarını sürdürmek üzere topluca harekete geçiyorlardı. Bu durumda aynı doğrultuda Osmanlı aydınları da yeni arayışlara yönelerek, kendi devlet ve kamu düzenlerini ayakta tutabilecek farklı öneriler ve yolları gündeme getirerek bir çıkış yolu arıyorlardı. Emperyalistlerin hegemonya planlarına karşı, oluşacak yeni durumlara göre, savunma ve yeniden yapılanma alanlarında farklı düşüncelerle günün koşullarına göre oluşturulacak gelecek planlarına acilen gereksinme vardı.

Jön Türkçüler batı ülkelerinde yetiştirildikleri için genelde batı yanlısı bir tutum çizgisinde hareket ediyorlar ve bu nedenle de batı ülkelerinde geliştirilmiş olan plan ve projelere karşı sessiz kalarak, dolaylı yollardan bunlara onay veriyorlardı. Daha çok Osmanlı devletinin gayrimüslim kesimleri batı ülkelerinin emperyalist planları doğrultusunda kendilerini bu tür hazırlıklara yakın tutarak, onların projelerinin işbirlikçi taşeronu konumunda hareket etmeyi tercih ediyorlardı. Ne var ki, ileri batı ülkelerine giderek orada öğrendikleri yenilikleri benzeri bir biçimde kendi yurdunda uygulamaya öncelik veren antiemperyalist kadroların bir kısmı ise Jön Türkler ve Ceditcilerin içinde yer alarak, bu yenilikçi akımların kendi ülkelerinin kurtuluşunda ortaya batıdan farklı ve bölge ülkelerinin özgün

koşullarına uygun daha ulusal plan ve projeleri kamuoyunun önüne getirmeye çalışıyorlardı. Batılılar doğrularını yok ederek onların ülkelerine sahip olmaya çalışırken, doğrular ve merkezi coğrafya da yaşayan toplumlar da batı emperyalizmine karşı kendini korumanın ve var olarak geleceğin dünyasında daha güçlü bir biçimde yollarına devam edebilmenin yollarını araştırıyorlardı. Bu çerçevede, Rusya'da Türkçülük kongrelerini yöneten Cedit hareketinin önde gelen temsilcilerinden birisi olan Yusuf Akçura İstanbul'a gelerek, Türk Derneği ve Türk Ocaklarını kurarak ve daha sonra da Türk Yurdu dergisini çıkararak, Osmanlı ülkesinde yıkılan imparatorluk sonrasında, batı tipi bir ulus devleti merkezi alanda Türk kimliği altında kurabilmenin yollarını arıyordu.

Yusuf Akçura Rusya'dan kovulduktan sonra Almanya ve İsviçre'de çalışmalar yapmış, Almanya kökenli bir Sosyalist ihtilalin sanayileşmiş Almanya yerine kırsal alanda tarımcılık yapan Rusya'da gerçekleşmesinin nedenlerini araştırmıştır. Daha sonraları da İsviçre'ye giderek buradaki Türklerin ve de özellikle Fransa'daki Jön Türklerin, Paris'te yaptıkları çalışmaları yakından inceleyerek etüd etmiştir. Daha sonrasında ise Osmanlı ülkesine dönerek İstanbul'da incelemelerini sürdürmüş ve Osmanlı devleti sonrasında aynı topraklar üzerinde bir Türk devletinin çağdaş ulus devlet olarak kurulabilmesinin ön koşullarını belirlemeye çalışmıştır. Bu tür çalışmalarını sürdürürken dergilerde yazılar ve bazı önemli kitaplar yayınlamış, Osmanlı kamuoyunda geleceğe dönük bir ulusal oluşum için zemin oluşturmaya çaba göstermiştir. Daha çok çalışmalarını İstanbul merkezli yürüten Yusuf Akçura, hazırladığı broşürlerinden en önemlisini Mısır'ın başkenti Kahire'de yayınlamış hem Osmanlı devletine hem de bu devletin toprakları üzerinde yaşamakta olan Türk asıllı topluluklara yön göstermeye çaba göstermiştir. Savaş sonrası ortamda emperyalist plan ve programlar arasında rekabet ve yarışlar arasında bir tırmanma gündeme geldiğinde, Yusuf Akçura "Üç tarzı siyaset" başlıklı makalesini TÜRK ismi taşıyan ve Abdülhamit rejimi ile sürekli kavgaya eden, Kahire'deki dergilerden birisinde yayınlamıştır. İmparatorluğun dağılma koşullarında Mısır, Türk sınırlarının dışında kalmasına rağmen, Yusuf Akçura hazırlamış olduğu ve gelecek için gerekli gördüğü üç siyaset biçimini kamuoyuna açıklarken, eski Osmanlı topraklarını muhatap aldığını göstermek üzere böylesine bir siyasal bildiriye Mısır'ın başkentinde yayınlamıştır. Bu bildiri başta Avrupa başkentlerinde ele alınarak tartışılmış, ama daha sonra da eski Osmanlı topraklarının ve Türk dünyasının tam ortasında yer aldığı Avrasya kıtasının her bölgesinde ele alınarak tartışılmıştır.

Yusuf Akçura bu makalesinde Osmanlı devletini çöküntüden kurtararak yoluna devam edebilmesi için üç temel siyaseti gündeme getirmiştir. (OSMANLILIK-İSLAMCILIK-TÜRKÇÜLÜK) başlıkları altında dile getirilen üç tarzı siyaset

makalesinde üç hedef olarak, önce bir Osmanlı ulusu meydana getirmek, ikinci aşamada İslamcılığa dayanan bir devlet yapısı oluşturmak, üçüncü adım da ise bir Türk siyasal ulusçuluğu yaratmak belirtiliyordu. Yusuf Akçura Rusya'dan çıkarak Avrupa ve Asya ülkelerini gördüğü için çağdaş anlamda bir Osmanlı milleti yaratmaya öncelik veriyordu. Bunun için din, mezhep, etnik köken ve cins ayrımı gözetilmeksizin bütün Osmanlı halklarının bir araya getirilmesiyle, onların oluşturdukları toplumsal birliğe Osmanlı milleti denilmesini hedefliyordu. Bu noktada dünyanın her ülkesinden gelen göçmenlerin birlikte yaşayarak kendilerini Amerikan ulusu olarak tanımlamalarını dikkate alarak, buna benzer konumda olan Osmanlı halklarının da Osmanlı ulusu oluşturmalarını istiyordu. İmparatorluğun parçalanma ve çöküş süreçlerinden kurtulmak için var olan sınırların korunarak, milli sınırlar içinde yaşayan tüm Osmanlı ahalisinin Avrupa ülkelerinde olduğu gibi yeni bir ulusal yapılanmaya yönelmesini bir çözüm olarak düşünüyordu. Osmanlı Devleti'nin yola devam edebilmesinin ancak Osmanlı ulusunun oluşturulması ile mümkün olabileceğini aksi takdirde Osmanlı İmparatorluğunun dağılmaktan kurtulamayacağını belirtiyordu. Osmanlı ulusunun oluşturulmasıyla birlikte devletin bir Arap Devleti olmaktan kurtulabileceğini belirtiyordu. Bu arada Fransız devrimi sonrasında kurulan Yeni Osmanlılar Cemiyeti'nin çalışmalarında başarısız kalması da ülkede bir Osmanlı ulusu oluşumuna giden yolu açamıyordu. İmparatorluk on milyon kilometre karelik çok geniş topraklar üzerinde bir büyük ülke konumuna sahip olduğu için, milli sınırlar içinde yer alan her ülke kendi bölgesinin özelliklerine göre kimlik kazanıyor ve bu doğrultuda diğer bölgelerden farklı bir uluslaşmaya doğru yönelişler ortaya çıkıyordu. Bu durumda Yusuf Akçura, Osmanlı milletinin oluşturulamayacağını ve bu yüzden de Osmanlı milleti yaratmaya çalışmanın boş bir çaba ve yorgunluk olmaktan öteye gidemeyeceğini itiraf ediyordu. Ona göre Osmanlı milleti yaratma çabası, sonuçta Osmanlı'nın Araplara teslim olmasını gündeme getiriyordu.

Yusuf Akçura'ya göre üç tarzı siyasetin ikincisi olarak İslamcılık öne çıkıyordu. Dünyada bir İslam Birliği kurulmasının ana hedef olarak ortaya çıkartılması ile birlikte Osmanlı devletinin Arnavutluk'tan Endonezya'ya kadar uzanan büyük coğrafyada bir din ulusu yaratılması siyasetinin uzantısı olarak İslamcılık, Osmanlı devletinin önüne geliyor ama bu kadar, çeşitli ve dağınık bir geniş bölgede İslam adına ulus yaratabilmenin de mümkün olamayacağını, Yusuf Akçura gene bu üç tarzı siyaset çalışmasında belirtiyordu. Ne var ki, din devletine yönelme durumunda bu kez Osmanlı toplumunun farklı dinler ve mezhepler arasında çekişme alanı olacağını ve bu yüzden de din temeline dayanan bir millet yaratmanın ulus devlet sürecinde gerçekleşemeyeceğini gene aynı çalışmasında dile getiriyordu. Bir din devletinin ümmet kavramına

dayanması nedeniyle, Avrupa ülkelerinde olduğu gibi millet yaratmak açısından yetersiz kalacağını görerek, Osmanlı devleti içinde yaşayan Yahudi ve Hristiyan dinlerinin mensuplarının bulunması da belirli grupların dışlanmasına neden olacağı için İslamcılık Osmanlı devletinin batı tipi bir ulus devlet olmasını sağlamayacaktı. Din esasına dayanan güçlü bir İslam birliği diğer din mensuplarının bulunduğu toplum yapısında kurulamayacaktı. Ayrıca Müslüman asıllı olan Arapların Osmanlı ülkesinden ayrılarak bir Arap Birliği Devleti kurma ihtimali ile Müslüman Arnavutların Osmanlı sınırlarının dışında kalarak ülke birliğinin dışına çıkması da Osmanlı devleti açısından din temelli bir uluslaşmanın mümkün olamayacağını ortaya koyuyordu. Ayrıca Türk dünyası içinde yaşayan Hristiyan ve Yahudi topluluklarının bulunması da Müslüman olmayan Türkler ile İslam yapılanmasını karşı karşıya getirebileceği için, modern anlamda bir ulus yaratılmasına karşı engel olabilecek bir yeni durumu öne çıkarıyordu.

Osmanlıcılık ve İslamcılık akımlarının çağdaş anlamda bir ulus yaratmak için yeterli olmadığına ortaya çıkması üzerine, Yusuf Akçura, geriye Türk dünyasının kaldığını ve Osmanlı devleti için Türk dünyasından gelecek Türkçü bir yapılanmanın soruna çözüm olabileceğini ileri sürerek, Osmanlı toplumunda küçümsenen Türk kimliğinin yeni devletin toplumsal yapısının oluşumunda beklenen temeli oluşturabileceğini savunmak durumunda kalmıştır. Osmanlı devleti giderek dağılırken, dikkate alınacak Türk kimliğinin imparatorluk sınırları içinde yaşamakta olan Türk asıllı toplulukları büyük çapta bir araya getireceğini yazarken, Osmanlı ahalisi içinde yaşamakta olan sağ duyulu kesimler ile Türklüğe sempati ile bakan diğer toplum kesimlerinin de katılımıyla, imparatorluk ahalisinin en çok Türk kimliği altında bir araya gelebileceğini dile getirmiştir. Orta Asya, Kuzey Asya, Doğu Avrupa ve Orta Doğu bölgelerine yayılmış bir biçimde yaşamakta olan Türk toplulukları farklı isimler altında yaşamlarını sürdürürken, tarihsel araştırmalar sonucunda Türk asıllı toplulukların içinden geldiklerini öğrendikleri aşamada, Türk kimliğine ve Türklerin ayrı isimler altında bölünmesine karşı çıkarak, merkezi coğrafyada bir Türk ulus devletinin oluşturulmasına olumlu bir çizgide yaklaşmışlardır. Daha önceki dönemlerde Türk tarihi hep imparatorluklar ya da krallıklar üzerinden yaşandığı için hep devlet bağlantılı Türk olgusu siyasal alanda etkin olduğundan, siyasal anlamda bir Türkçülük sonradan gelişmiştir. En gelişmiş sosyal ve siyasal yapının bulunduğu Rusya toplumunda başlayan siyasal Türkçülük akımı sonradan gelişerek tüm Türk dünyasında etkin olmuştur. Yoğun bir Türk nüfusa sahip bulunan Rusya'da devlet modern anlamda ulusal olmaya yönelirken, kendi içinde yaşayan milyonlarca Türkün varlığını kabul etmek istememiş ve Türkçülük kongrelerini düzenleyenleri ülkeden kovarak Rusya'yı sadece Rusların devleti yapmak istemiştir. Osmanlıcılık ya da İslamcılık akımlarının peşinden giderek bir ulus devlet olabilmenin

gerçeklerle pek bağdaşmaması nedeniyle, batılı imparatorlukların doğu bölgelerine saldırdığı aşamada doğu bölgesindeki halkları birleştirecek en etkili akım olarak Türkçülük ortaya çıkartılmıştır. Ne var ki, Kırım savaşında Türkleri Rusya'ya karşı koruyamayan Türklerin, Avrasya bölgesindeki Türk birliğini hiç kuramayacağını ileri süren Türklük karşıtı yayınlar bazı yayın organlarında ifade edilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda Türk asıllı topluluklar kadar Türk olmayan gruplar da vardı ve birlikte yaşıyorlardı. Türk asıllı olmayanlar içindeki Müslümanlar da zamanla Türkleşiyorlardı ama gayrimüslimler Türkleşmeye karşı çıkarak hep farklı bir yapılanma arkasında koşuyorlardı. Dindeki ortaklık zamanla tüm Osmanlı Müslümanlarının Türkleşmesine yardımcı oluyordu. Atatürk çağdaş bir Cumhuriyet Devleti kurarken, Türk asıllı olanlar kadar Türkler ile birlikte yaşayarak Türkleşen toplum kesimlerini de eşit statüde Türk vatandaşı olarak kabul etmiştir. Türk Devleti, Cumhuriyetin ilanı sırasında, mübadele yollarına başvurarak sınır dışında kalan Türklerin de anavatana getirilerek eşit Türk vatandaşlığı statüsünden yararlanmalarını sağlamıştır. Böylece çok uluslu bir devletin dağılma aşamasında tek uluslu bir ulus devlete geçiş mümkün olabilmıştır. Yusuf Akçura'nın önerisi doğrultusunda Osmanlılık ve İslamcılık akımlarının yetersiz kaldığı ulus devlete erişebilmek için devlet yapısı değiştirilirken Osmanlı yerine Türk kavramı esas kimlik olarak benimsenmiştir. Böylece üç tarzı siyasetin ilk ikisi devre dışı bırakılırken üçüncü tarzı siyaset benimseniyor ve Türkçülük akımı siyasal kadrolaşma tamamlanarak hem Türk milletine hem de Türk devletine dönüştürülüyordu. Ne var ki, böylesine bir dönüşüm Avrupa tipi ulus devlet modeli ile tamamlanırken, gene de Misakı Milli sınırları içinde yaşayan ve Türk olmayı kabul etmeyen toplum kesimleri vardı. Yeni kurulmuş olan ulus devlet, bu doğrultuda vatandaşlık bağı ile devlete bağlı olan eski Osmanlı ahalisinin her bireyine de Türk vatandaşlığı statüsünü tanıyarak, bir iç kargaşa ya da savaşa giden yolun önünü kesiyordu.

Üçüncü tarz siyaset ile toplumun bütünün taleplerini karşılayamayan yeni ulus devletin kurucu kadrosu, bu kez bir dördüncü siyaset olarak Atatürkçülük oluşumunu toplumun önüne getiriyordu. Yeni ulus devlet bütün vatandaşlara eşit statü sağlarken, Avrupa ulus devlet oluşumunun ulusçuluğunu benimsemekle yetinmeyerek, aynı zamanda büyük bir Türk nüfusun içinde yaşadığı Sovyetler Birliği topraklarında millet kavramı yerine benimsenmiş olan halk kavramını da bir halkçılık akımı anlamında ve yeni bir siyasetin simgesi biçiminde kabul ederek, kurucu önderin ismi ile bu yeni yapılanmayı, Türkçülük adına değil ama bu kez dördüncü bir siyaset biçimi olarak ele alıyordu. Ulusal kurtuluş savaşı sırasında alt kimlikleriyle öne çıkan nüfus grupları ya da farklı din

cemaatlerinin ayrı devlet isteyerek öne çıkan temsilcilerinin baskılarına rağmen, ulus devlet çatısı altında herkese eşit vatandaşlık tanınarak devlet modeli değişimi tamamlanmış ama daha sonra ortaya çıkan farklı kimliklerle hareket etme girişimleri ya da emperyalist devletlerin gizli servisleri aracılığı ile yurdun doğu bölgelerinde çıkartılan isyanlar kimlik kavgasına dönüşünce, yeni ulus devlet yönetimi Rusya'da olduğu gibi halkçılık kavramını kabul ederek millet ve halk kaynaşması oluşturmayı hedef almış ve bu doğrultuda cumhuriyetin temel ilkeleri arasına hem milliyetçilik hem de halkçılık birlikte eklenerek, devlet ile millet kaynaşması hedefi gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Türkçülük ilkesi devlet kuruluşu sırasında temel dayanak noktası olarak benimsenmiştir. Ne var ki, bunun dışında kalan kesimlerin devlet çatısı altında oluşturulmuş olan ulusal uzlaşmaya katılımlarının sağlanabilmesi açısından, Türkiye'ye özgü bir yolun seçilerek bu yoldan gidilmesi ortaya yeni bir siyaset çıkarmıştır. O da devletin kuruluş aşamasında ortaya çıkan Türk ve Türk olmayan ayırımın aşılabilmesi doğrultusunda, milliyetçiliğin yan ısıra halkçılığın da cumhuriyetin ikinci temel ilkesi olarak benimsenmesidir. Ulusal vatandaşlığın getirdiği yeni kamu düzeni içerisinde vatandaşlar arasındaki her türlü din, dil, kültür ve etnik köken ayırımlarının aşılarak tam anlamıyla bir ulusal bütünleşme hedeflenmiştir. Bu durum normal ulus devlet yapılanmasının ötesinde geliştirildiği için, kurucu iradeyi temsil eden kurucu önderin ismi Türkçülüğe paralel yeni bir akımın adı olmuştur. Türkçülüğün gayrimüslim ya da farklı etnik köken dayanağı olan toplum kesimlerinin isteklerini karşılayamadığı noktada, Atatürkçülük yeni bir akım yapılanmasıyla dördüncü siyaset tarzı olarak devreye sokulmuştur. Milliyetçilik halkçılıkla ve de Atatürkçülük Türkçülük ile birlikte olmuşlardır.

Beşinci siyaset tarzı ise, daha önce ele alınan dört siyaset tarzının hem temel dayanağı hem de ana hedefi olarak dile getirilen batı uygarlığı olmuştur. Dünya tarihi boyunca her zaman önde olmuş bir uygarlık olarak günümüzde de batı olgusu ön plandaki yerini korumaktadır. Uygarlık yarışında bütün uluslar geleceğe doğru koşarken, batı uygarlığından yana olmak bir anlamda batıcılık olarak benimsenmiş ve siyaset alanında batıcılık temel bir siyasal ilke olarak olumlu açıdan değerlendirilmiştir. Batı bloku sahip olduğu uygarlık düzeyi ile bütün ülkelere yön gösterirken, gene batı kaynaklı olumsuz bir oluşum olarak batı emperyalizmi de bugünlere kadar varlığını sürdürmüştür. Bugün gelinen noktada, evrensel düzeyde emperyalist bir yer küre hegemonyası batı blokunun dünya uluslarının başına bela yaptığı bir olumsuz durumdur. Günümüzde insanlık batı uygarlığının batı emperyalizmini ortadan kaldıracığı yeni bir olumlu sürecin devreye girmesini beklemektedir. İnsanlık her yönden birçok tehdit ile mücadele

ederken, sömürü ve emperyalizmin olmadığı daha mutlu, adil, eşit ve barışçı bir yeni bir dünya düzeni hayal ederken, hala dünya halkları üzerinde emperyalist saldırı ve baskı düzenlerini insanlar ortadan kaldıramamışlardır. Türkiye Cumhuriyeti kurulurken kurucu önder Atatürk ana merkezin belirleyici gücü olmuş ve bu doğrultuda kurucu iradede ileri gelen kararlar ve inisiyatif, dördüncü siyaset tarzı olarak Atatürkçülük yolunun hem içeriğini hem de hedeflerini belirlemiştir. Atatürk, Avrupa kıtası'nın yanı başında Türk Devleti kurarken Avrupa kaynaklı batı uygarlığından en üst düzeyde yararlanarak her zaman için yüzünü uygarlığa dönmüş, ama batının emperyalist saldırıları ile de karşılaştığı zaman da batının ordularına karşı çıkmaktan ve onlarla savaşmaktan da geri kalmamıştır.

Yusuf Akçura 1905 yılında yayınladığı üç tarzı siyaset ile Osmanlı imparatorluğundan Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelmenin çizgilerini belirlediği için Türk kamuoyu bu üç siyaset biçimini tartışmıştır. Ne var ki, daha sonraki aşamalarda Osmanlılık ve İslamcılık devre dışı kalırken, Türkçülük akımı öne geçerek etkin olmuş ve yeni devlet Türk ulus devleti olarak örgütlenmiştir. Türklüğün ya da Türkçülüğün yetersiz kaldığı aşamalarda ise, Atatürkçülük kurucu önderin iradesiyle devreye girerek dördüncü siyaset tarzını Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasal gündeminde etkin kılmıştır. Cumhuriyetin iki temel ilkesi bir araya gelebilirken, Türkiye'nin Türkçüleri ile Atatürkçülerinin bir araya gelerek, Atatürk Cumhuriyetine birlikte sahip çıkmaları artık gerçekleştirilmelidir. Ayrıca küreselleşme adı altında başlatılmış olan yeni sürecin orta çağ eğilimlerini öne çıkarmaya başladığı bugünün olumsuz koşullarında, insanlığın uygarlıktan vazgeçmemesi kararlılığı çizgisinde bir batıcılık akımı da beşinci siyaset tarzı olarak, bugünün siyasal gündeminde en başta etkinliğini korumalıdır. Türkiye'yi yöneten hükümetler ve de siyasal iktidarlar, devletin kuruluş aşamasında yaşanan gelişmeleri her zaman için dikkate alarak hareket etmek zorundadır. Üç tarzı siyasetin yetersiz kaldığı noktada Türk ulusu beş tarzı siyaseti düşünebilmelidir. Osmanlıcılığın geride kaldığı bir dünyada, dinciliğin din ve mezhep kavgalarına zemin hazırladığı öncelikle görülmelidir. Tarih kitapları okunursa tarihin ders alınması gereken oyunlarla dolu olduğu görülecektir. İmparatorlukların yüz yıl önce geride kaldığı bir dünyada, insanlık ya çağdaş cumhuriyetler ve ulus devletler çatısı altında ilerlemenin yollarını arayacak ya da siyasal aldatmacalarla postmodern senaryolara teslim olarak, yeni bir orta çağın yolcusu olacaktır. Zenginliğin bir avuç insanın elinde toplanması halk kitlelerini yoksulluğa mahkûm ederken, cumhuriyetlerin diktatörlüğe dönüştüğü ve ulus devletlerin de alt kimlik parçalanmalarıyla bölünmeye doğru sürüklendiği bir ülkede, insanlığın zorla bir kaos ortamına sürüklenmesine izin verilmemelidir. Üç tarzı siyaset ile yola çıkan Türkiye bugün için beş tarzı siyaseti tartışma aşamasına

geldiyse, bu durumun dikkatlice yeniden değerlendirilmesi ülke ve dünya barışı açısından zorunluluk kazanmaktadır. Önümüzdeki dönemde değişen koşullar ve yeni ortaya çıkan uluslararası süreçlerde yeni siyaset tarzlarının öne çıkabileceği ihtimali ile Türkiye her şeye hazırlıklı olmalıdır.

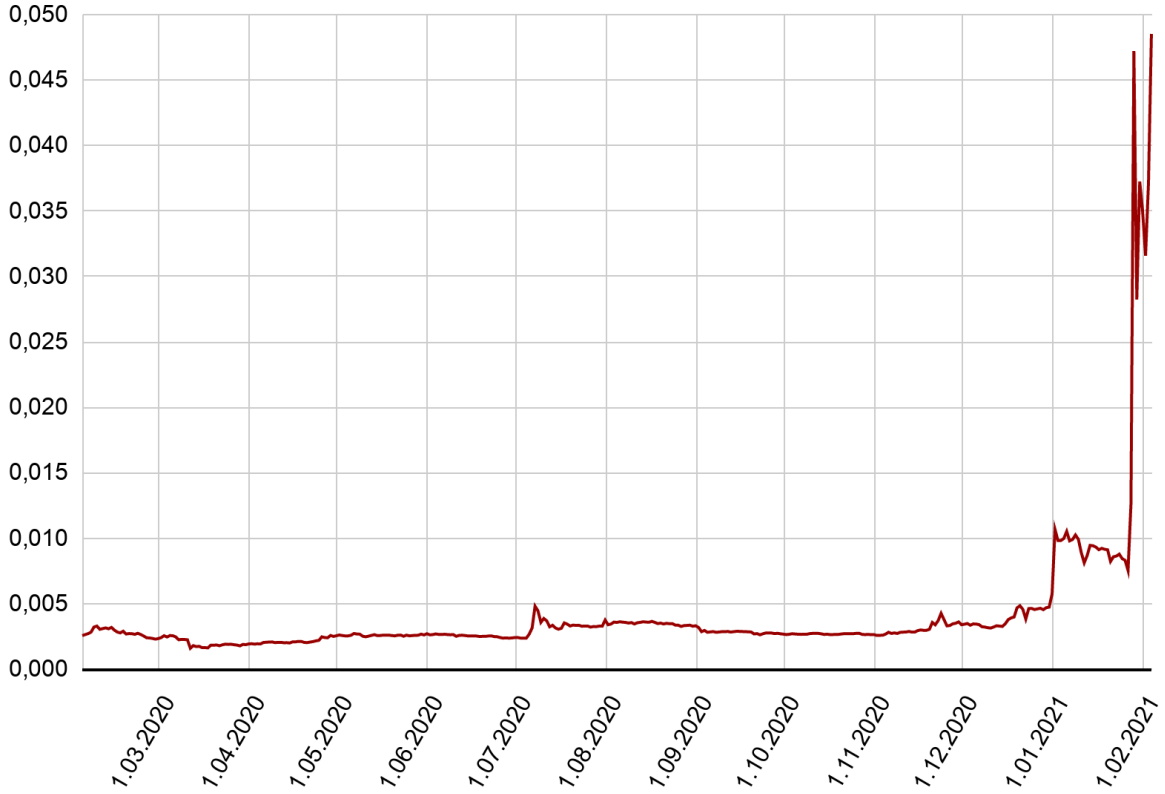
Dogecoin: Elon Musk'ın paylaşımı sonrası hızla değer kazanan kripto para birimi

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55939994>

Dogecoin adlı kripto para birimi, iş adamı Elon Musk'ın Twitter paylaşımının ardından büyük değer kazandı, gün içinde yüzde 50'nin üzerinde artışla 0,05 dolara (yaklaşık 0,35 TL) ulaştı. Musk'ın "Dogecoin halkın kriptosudur" ifadelerini kullandığı paylaşımı on binlerce defa retweet edildi. Bu artışta, sosyal medya platformu Reddit'te örgütlenen küçük yatırımcıların da payı vardı. Dogecoin grafiği, yaşanan büyük artışla sıra dışı bir hal aldı.

Dogecoin'in piyasa değerinde son günlerde büyük artış yaşandı

— Kapanış değeri (dolar)

Kaynak: Yahoo Finance

BBC

Dogecoin sosyal medyada yapılan bir espriyle ortaya çıktı.2013'te Adobe şirketinde çalışan Jackson Palmer, o dönem internetin en popüler tartışma konularından kripto paralar (coin) ile en popüler imgelerinden Shiba köpeğini (dog'dan türetilmiş doge) birleştirerek Dogecoin terimini ortaya attı.

Palmer, Twitter paylaşımında "Dogecoin'e yatırım yapmak yeni büyük eğilim olacak" ifadelerini kullandı. Bozuk bir İngilizce ile esprilerin yapıldığı Dogecoin imgesi (meme/mim), Twitter'da çokça paylaşıldıktan sonra Palmer bu espriyi gerçek hayatta da yaşatmak için Dogecoin.com alan adını aldı ve Bitcoin benzeri blockchain teknolojisine dayanan kripto para birimini hayata geçirdi.

Dogecoin, kullanıcılar tarafından Bitcoin'e kıyasla daha hızlı üretilebilen (mining) bir şekilde tasarlandı. Yazılım mühendisi Billy Markus ile birlikte kurdukları Dogecoin'in başlangıçta bir şakanın ötesine geçmeyeceğini düşünen Palmer, ilerleyen aylarda ne kadar yanıldığını anladı. Özellikle sosyal medya platformu Reddit'i kullananlar bu esprili para birimine büyük ilgi göstermeye başladı.

Teknoloji sitesi CNet'in aktardığına göre Reddit'te insanlar birbirlerine beğendikleri paylaşımlar için, o dönem değeri çok düşük olan Dogecoin hediye etmeye başlayınca para biriminin yaygınlığı da arttı. Dogecoin'i kuran ikili, CNet'e yaptığı açıklamada başlangıçta Dogecoin'leri, değerini hiç dikkate almadan, Jamaika yarış kızıağı takımından Afrika'daki su kuyusu projelerine kadar çeşitli yerlere bağışladıklarını fakat ilerleyen aylarda insanların Dogecoin'e daha fazla para yatırmaya başlamasıyla birlikte "Yatırımlarının karşılığını almayı uman ve Dogecoin'in değerine büyük önem atfeden çok sayıda insanla karşı karşıya kaldıklarını" söylemişti.

İlk aylardaki hızlı dalgalanmalardan sonra para biriminin değeri 0,003 ile 0,01 dolar civarında sabitlendi ve birkaç istisna dışında 2020 sonuna kadar o fiyat civarında kaldı. Öyle ki, Elon Musk'ın 18 Temmuz 2020'de Dogecoin'in küresel finansal sistemi yenmesinin kaçınılmaz olduğunu söyleyen esprili paylaşımı, kripto para biriminin değerine neredeyse hiç etki etmedi.

Fakat 2021 başında Reddit üzerinden örgütlenerek bazı yatırım enstrümanlarına birlikte para yatırarak değerlerinin hızla yükselmesini sağlayan sosyal medya kullanıcıları, bunu Dogecoin için de yapmaya başladı. Batmak üzere olduğu konuşulan ABD'li GameStop şirketinin hisselerinin iki haftada yüzde 1.700 artmasına yol açan ve ardından da gümüşe yatırım yaparak gümüşün değerini birkaç günlüğüne de olsa yüzde 10 artışla sekiz yılın zirvesine taşıyan kullanıcılar, Ocak 2021'den itibaren Dogecoin'e de para yatırmaya başladı.

Dogecoin'in değeri 29 Ocak'ta 0,075 dolara kadar yükseldi, ertesi gün içinde 0,023 dolara kadar geriledi. 3 Şubat'ta tekrardan yükselmeye başlayan para birimi 4 Şubat TSİ 18.15 itibarıyla günlük yüzde 52 artışla 0,0488 dolardan işlem

görüyor.Bugün yaşanan artışta Elon Musk'ın paylaşımının rolünün de olduğu düşünülüyor.

Reddit, 28 Ocak'ta GameStop hisselerinin zirveye ulaşmasından sonra yaptığı açıklamada bu platform üzerinde bir araya gelen bireysel yatırımcıların hisse piyasasındaki eylemleriyle ilgili yetkili kurumların kendileriyle temasa geçmediğini söyledi. Reddit sözcüsü, "Sitemizde yasadışı içerik paylaşmak ya da yasadışı işlemlere aracılık etmek kesinlikle yasaktır. Durumu gözden geçireceğiz ve konuyla ilgili hukuki soruşturmalarda işbirliği yapacağız ya da gerekli adımları atacağız" diye konuştu.

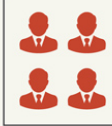
ABD Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC), hisse senedi piyasasındaki çalkantıyı "faal bir şekilde takip ettiğini" açıkladı. SEC yaptığı yazılı açıklamada, "Yatırımcıları koruma ve adil, düzenli ve etkili piyasaların varlığını sürdürmesi misyonumuza uygun olarak, durumu değerlendirmek ve kurallara tabi olan kurum, finansal araçlar ve diğer piyasa katılımcılarını faaliyetlerini gözden geçirmek için diğer düzenleyici kurumlarla birlikte çalışıyoruz" dedi. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada da durumun yakından takip edildiği belirtildi. Ancak bu yaşananların spekülasyon hareketi olup olmadığına dair farklı yorumlar mevcut.

Libya'nın Yeni Geçici Yönetimi seçildi

Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğünde İsviçre'de toplanan Libya Siyasi Diyalog Forumu (LSDF) üyelerinin oylaması sonucunda, 24 Aralık 2021'de yapılması planlanan seçimlere kadar Libya'yı yönetecek geçici yürütme otoritesi seçildi

Libya Siyasi Diyalog Forumu, BM Libya Destek Misyonu (UNSMIL) tarafından, **Libya'nın farklı kesimleri ve coğrafi bölgelerini temsilen seçilen 74 kişiden oluşuyor**

"Liste yöntemine" göre yapılan ve 4'er adaydan oluşan toplam 4 listenin oylandığı LSDF oturumunda, Menfi ve Dibeybe ile birlikte Başkanlık Konseyi üyeleri olarak Musa el-Koni ve Abdullah el-Lafi'nin bulunduğu 3'üncü liste kazandı

OYLANAN LİSTELER

	BİRİNCİ LİSTE	İKİNCİ LİSTE	ÜÇÜNCÜ LİSTE	DÖRDÜNCÜ LİSTE
Başkanlık Konseyi Başkanı	Muhammed el-Bergasi	Şerif el-Vafi	Muhammed Menfi	Akile Salih
Başkanlık Konseyi Üyesi	Ali Ebu el-Hucub	Ömer Ebuşrida	Musa el-Koni	Abdulmecid Seyfunnasr
Başkanlık Konseyi Üyesi	Idris el-Kaid	Abdurahman el-Belazi	Abdullah el-Lafi	Usame Cuveyli
Başbakan	Halid Guveyl	Muhammed el-Muntasır	Abdulhamid Dibeybe	Fethi Başağa

1.TUR

Liste yöntemine göre yapılan oylamanın ikinci turuna kalan, Menfi ve Dibeybe'nin bulunduğu 3.cü liste, 74 üyenin 39'unun oyunu alırken, Akile Salih, Fethi Başağa'nın yer aldığı dördüncü liste ise 34 oyda kaldı. LSDF üyelerinden biri oy kullanmadı

2.TUR

05.02.2021

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21920>

Dev rüzgar türbinlerinin rekorlara uzanan yolculuğu

İklim değişikliğiyle mücadele ve cari açığın azaltılması için Türkiye'nin elektrik üretim portföyünde 49 bin megavat kurulu güce ulaşan yenilenebilir enerji kaynakları büyük önem arz ediyor

**YENİLENEBİLİR
ENERJİDE KURULU
GÜÇ**

**49 BİN
MEGAVAT**

Yenilenebilir enerji kaynakları içerisinde hidroelektrikten sonra en yüksek kapasiteye **yaklaşık 9 bin megavatla rüzgar enerjisi** sahip

Türbinler **rüzgar hızı 3 metre/saniye** olduğunda devreye giriyor

Hız 25 metre/saniyenin üzerine çıktığında **çalışmayı durdurarak kendini korumaya alıyor**

Rüzgar türbinleri yaklaşık **8 bin parçadan oluşuyor**

Rüzgar türbinlerinin elektrik üretimine başlaması için **ortalama 5 yıl gerekiyor**

Kule, kanat ve nasellerin **montajı 1000 tonluk vinçler kullanılarak gerçekleştiriliyor**

Türkiye'de aktif **3 BİN 579 RÜZGAR TÜRBİNİ** faaliyet gösteriyor

Her 5 megavatlık türbin **5 bin hanenin elektrik ihtiyacını karşılıyor**

Kanat uzunluğu **80 metre**

Rüzgar türbininin kule uzunluğu **120 metre**

Türbinler, yaklaşık **20-30 metre derinliğinde** kazılan temeller üzerine dikiliyor

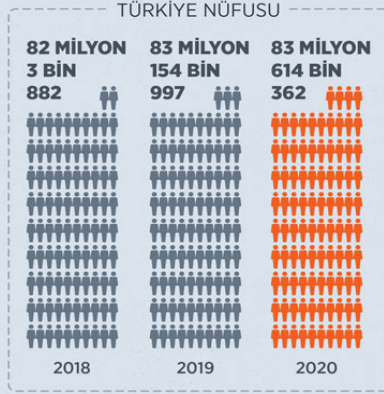
05.02.2021 Kaynak: Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21911>

Türkiye nüfusu 83,6 milyonu geçti

Türkiye'nin nüfusu, 2020'de bir önceki yıla göre
459 bin 365 kişi arttı

YILLIK NÜFUS
ARTIŞ HIZI

ERKEK NÜFUS
%50,1
41 MİLYON
915 BİN 985

KADIN NÜFUS
%49,9
41 MİLYON
698 BİN 377

EN FAZLA NÜFUSA SAHİP İLLER

İSTANBUL
15 MİLYON 462 BİN 452

BURSA
3 MİLYON 101 BİN 833

İZMİR
4 MİLYON 394 BİN 694

ANKARA
5 MİLYON 663 BİN 322

ANTALYA
2 MİLYON 548 BİN 308

GÜMÜŞHANE
141 BİN 702

TUNCELİ
83 BİN 443

BAYBURT
81 BİN 910

KİLİS
142 BİN 792

ARDAHAN
96 BİN 161

İL VE İLÇE MERKEZLERİNDE İKAMET EDENLERİN ORANI

2019

%92,8

2020

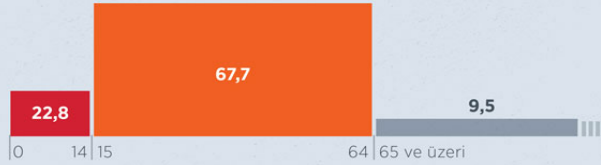
%93

ORTANCA
YAŞ

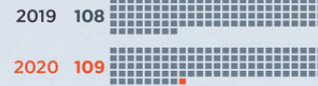

EN AZ NÜFUSA SAHİP İLLER

NÜFUSUN YAŞ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI (%)

KİLOMETREKAREYE DÜŞEN KİŞİ SAYISI

NÜFUS YOĞUNLUĞU EN YÜKSEK İLLER

(Kilometrekareye
düşen kişi sayısı)

İSTANBUL

2 BİN 976

KOCAELİ

553

İZMİR

366

Nüfus yoğunluğu
en az olan il

TUNCELİ

11

Afrika'nın yeterli aşıyı bulabilmesi yıllar alabilir

Dünyadaki varlıklı ülkeler toplu aşılama seferberliğine koyulurken, Afrika ülkelerinin neredeyse tamamı COVAX ve çeşitli girişimlerin kendisine tedarik edeceği aşıları bekliyor

Bazı Afrika ülkelerinin COVAX kapsamında bu yıl alacağı doz miktarları

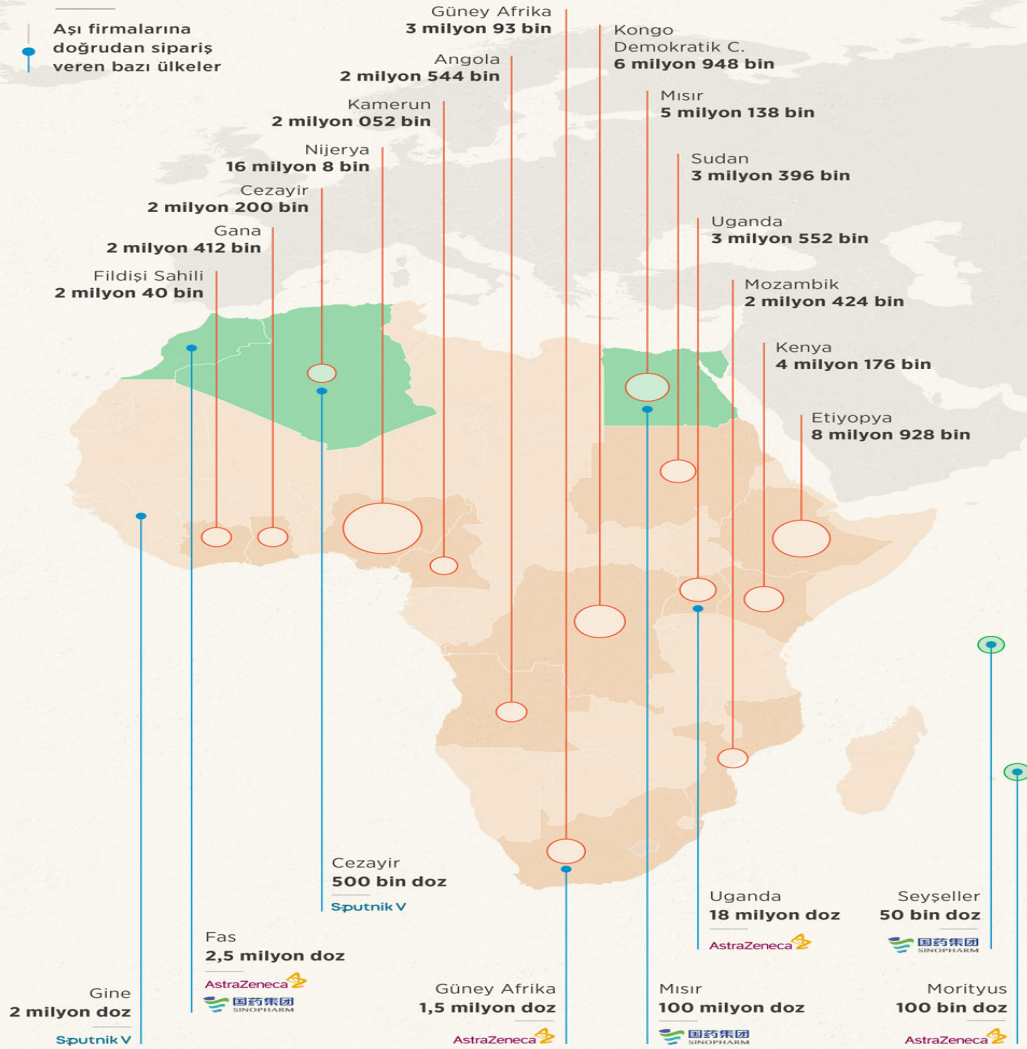
Toplu aşılama başlayan ülkeler

Aşı firmalarına doğrudan sipariş veren bazı ülkeler

COVAX

2021'in ilk yarısında Afrika ülkelerinin COVAX girişiminden alacağı aşı miktarı nüfuslarının yüzde 5'ine yetecek miktarda dahi değil

Afrika Birliği, hem COVAX girişimi hem de aşı firmalarına verdiği siparişlerle kıta için gerekli aşı rakamına yaklaşıp da siparişlerin ne zaman teslim edileceği belirsiz

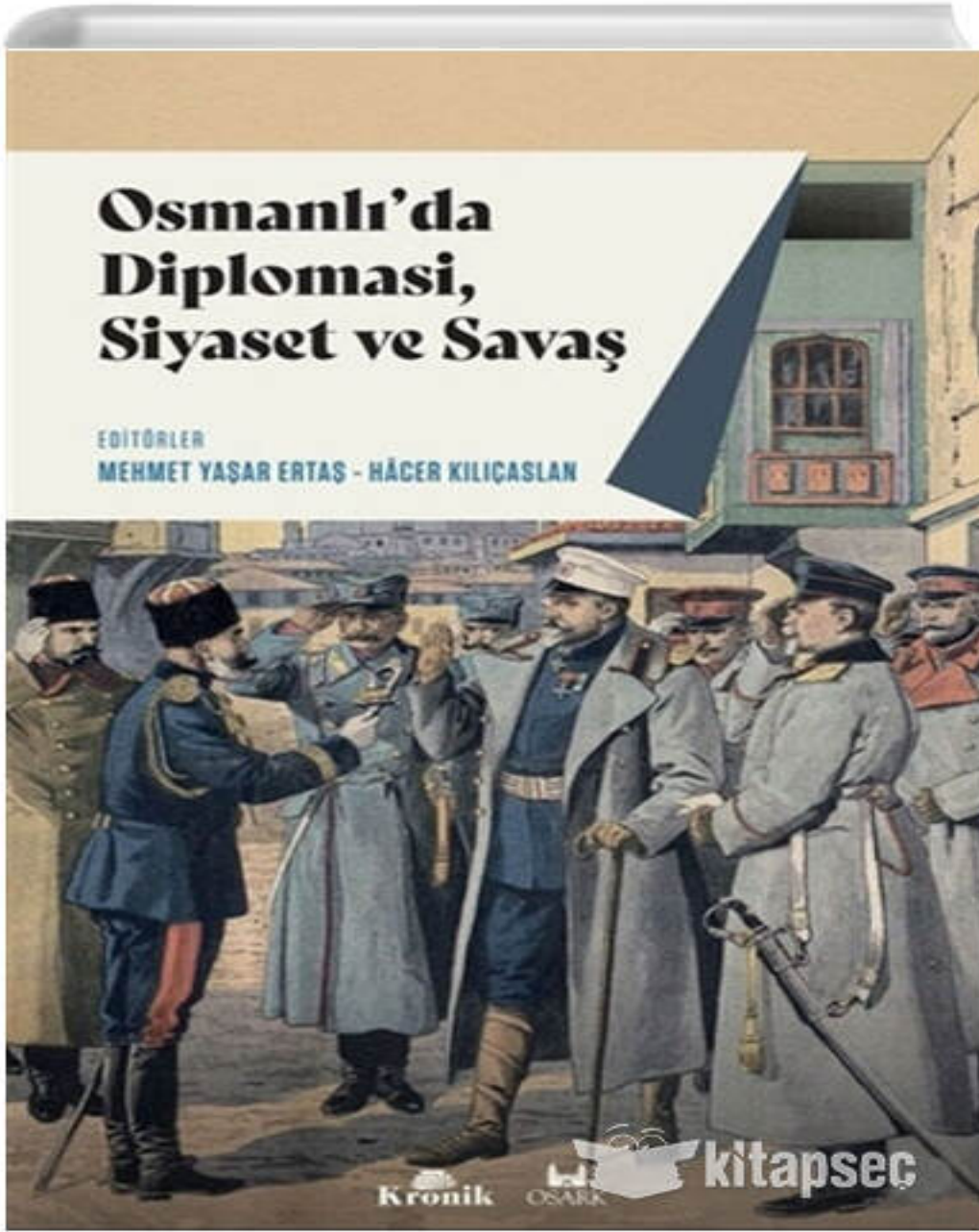

04.02.2021

ANADOLU AJANSI
KCC

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21900>

Kitap Tavsiyesi

Bugün Türkiye'de, Osmanlı dönemine dair dini, kültürel ve siyasi birçok mesele, ideolojik ve siyasi tutuma bağlı olarak ve bir kimlik sorunu etrafında, şiddetli bir tartışmaya konu olmaktadır. Özellikle Osmanlı Devleti'nin çöküş sürecinin milliyetçilik ve modernleşme akılarına bağlı olarak incelenmesi, büyük bir düşünsel ve kültürel kutuplaşmaya yol açmıştır.

Benzer bir süreç, Osmanlı topraklarından kopmuş ülkelerde de sürmektedir. Tarih, bireylerin ve grupların doğal olarak sahip oldukları tarihsel bellekten ibaret değildir ve tarihin bu kutuplaştırıcı yaklaşımlardan arınması bilimsel araştırmalarla mümkündür.19. yüzyıl Osmanlı tarihinin en önemli

meselerinden biri hiç şüphesiz Balkan coğrafyasındaki isyanlar ve parçalanmadır. Osmanlı hükümetleri isyan ve ayrılıkçı siyasi, askeri ve toplumsal hareketlenmelere karşı, uluslararası konjonktürü de dikkate alarak çeşitli mücadele yöntemleri geliştirmiştir. Buna rağmen Sırp, Yunan ve Bulgar milliyetçilerinin uluslararası destekle bölgesel olarak başlattıkları isyanlar, kısa sürede geniş bir örgütlenmeye dönüşmüş ve Balkanlarda Osmanlılardan bağımsız birçok devlet ortaya çıkmıştır.

Mehmet Yaşar Ertaş'ın ve Hâcer Kılıçaslan'ın hazırladıkları, alanının yetkin isimlerini bir araya getiren elinizdeki çalışmanın ilk bölümü, 16. yüzyıldan 20. yüzyıla dek Osmanlı Devleti'nin siyasi, diplomatik ve idari tecrübesini ortaya koyuyor. İkinci bölümde Balkanlardaki isyan ve kopuşu ele alan araştırmalar yer alıyor. Son bölümde ise iki önemli Arnavut Milliyetçisi Derviş Hima ve İbrahim Temo'nun hayatlarıyla düşünce dünyaları inceleniyor. Kitaba bir bütün olarak bakıldığında; uzun ve çalkantılı 19. yüzyılın, Osmanlı Devleti ve tebaası için nasıl büyük ve sancılı bir dönüşüme yol açtığı görülüyor.

“Osmanlı'da Diplomasi, Siyaset ve Savaş”, Osmanlı Devleti'nin hayatta kalma stratejileri ve imparatorluğun sonunu getiren koşullar hakkında yeniden düşünme imkânı verecek nitelikte bir çalışma...